

**Waerhaefftige Tijding uuth Vranckrijck van dem Coninck van
Navarren ende den Prince van Parma twelck geschieden is
tuschen den achienden ende nyegentienden Aprilis anno
1592 : oock wat sick noch heeft toegedragen met den
Coninck van Navarra ende den Prince van Parma tuschen dien
tijde biss op den sesstienden May.**

<https://hdl.handle.net/1874/388964>

19
Waerhafftige Lijding

wth Brancfrjck / van dem Coninc van Na-
uarren / ende den Prince van Parma / twelck geschie-
den is tuschen den achtienden / ende nye-
gentienden Aprilis / Anno
1592.

Doek wat sieck noch heefft toegedragen met
den Coninc van Navarra / ende den Prince van
Parma / tuschen dien tijde biß op den seftien-
den May.

Geprent tot Deuenter / Bey Simon
Steenberger.

**Coort verhaelt Inhoudende de principaete
exploeten vande twee Leegers in Brancruick / ge-
schiedt vanden 18. tot den 29. Aprill. Anno 1592.**

En Prince van Parme in zijn eerste Incompte in Brancruick/ heeft meyninge gehad op te lichten den Leeger voor Roan/ dan den Coninck sterck genoeg gevonden om hem thoost te bieden/ en dies niet tegenstaen Roan belegert te houdē/ samblant gemaeckt/ wederomme te vertrecken met zijner machte nae Artoys/ heeft verlaten Nieuw Casteel is gepassert ouer de somme/ den Coninck daer van geaduverteert zijnde/ heeft een groote partje van zijn Volck Orloff gegeuen om haer te gaen refrescheren/ elck naer zijn belieffte. Parma hier van geaduverteert zijnde/ heeft den Coninck meynen subtelick te verzaschen welck was den 18. April/ is so in diligentie nae Diepen gezogē/ Op den seluen dach heeft Rudgerdt Williams Engels Ridder door eenen synen sproen tydinde cregen/ dat Parma wederomme nae Roan marchierde/ ende dat hy hem op den 20. meynde to Kommen Logieren tot Darentalle/ op welck aduertissement Rudgerdt Williams/ heeft tselue terstondt geaduverteert aen syne Mayestat/ welcke tydinge ziens den is indiligentie gecomen in den Leeger voor Roan/ aldaer comen/ heeft terstondt gesonden om den Vyandt te discoureren Le Duc de Boullion met 800. Peerden/ den welcken aen syne Mayesteit tydinge brochte/ dat den Vyandt zeer naeckte/ welck was smorgens op den 20. waerop syne Mayest. is gegaen tot die Schepen van Orlogen/ van waer hy heeft gedepressert secker beuelhebers in synen Leeger/ met beuel den seluen op te schlaen vande Stadt/ ende haer te vertrecken nae Pont de Larche/ twelck also geschiedt is naet beuel van syner Mayst. middelertyde heeft syne Mayst. alle syne machte doen versamelen vanden 20. tot den 25. April.

Op den 25. heeft syne Mayst. beginnen te Marcheeren met aller syner macht die hen togekommen waeren van diuersche quartieren bergeselschapt met veel Edeldoms nae den Vyandt tho/ ende syn op den seluen dach comen Logieren tot Fontaine de borch/ drye mylen van Roan/ en omtrent 5. mylen vant Leger. Op

Op den 26. April. den Coninck in orde gestelt hebbende de Avantgarde/ontrent een myle van Angleville/synder noch van andere forszen by gecommen/en syn also in schlachtorden gestelt ontrent tuschen 7. ende 8000. perden/ ende 16000. voetvolck/ sonder tvolck van Duc de Monpensier/ ende den Marichal de Amnous/ die haer inde tweede auangarde vonden wesende den 27.

Monsieur de Biron van syne Mayst. gesonden zijnde in Boffeays de met 1200. perden tuschen Hable Neuff/ ende den Leger van Parma/en die heefft geschlagen een Conuoy comen van Hable met victuaille/ende amonitie van Orloge.

Die Coninck heefft daertuschen gemarchiert naeden Vyandt met 20. stucken geschudt so groote als cleyn/op den seluen dach ontrent de auondt gecomen zijnde tot Angeuille heefftse altemaal doen losschieten om synen Vyandt syne compste te kennen te geuen/die maer 5. mylen vanden andern en waeren.

Doen waeren die Victuailen by ons seer qualijct te become/door dien de passaije van Diepen gecouppert was/gemerckt den Vyandt tussehen Diepen/ende Roan lach/maer haest syne Mayst. een Conuoy gesonden heefft wt zijn quartier nae Diepen/ en hebben ons geene Victuailen noch eenige amonitien gebroecten die ons den Souuerneur van Diepen gesonden heeft.

Op den 27. April. is den Coninck opgetrocken van Argeuille hoerende tbeleg van Caudebeck van Parma/ alwaer hyze heeft meynen te sluyten/maer den seluen morgenstondt hoerende die van Caudebeck hadden haer ouergegeuen in handen vanden Prince van Parma/ en dat hy was nedergeschlagen ontrent een myl vā Suetot in een balaye ende beschanst/geaccompaignert met Duc de Mayne/ende Duc de Guyze die met 2000. perden/ende 1200. voetvolck haeren wech naemen nae Suetot/alwaer den Coninck met synen Leger in schlachtorden is tegen getrocken/ op ontrent verdehalff myl van haer quatier/ alwaer hy synen leger heeft beuolen te bliuen ende is met 500. perde synen Vyandt gaen besichtigen alwaer hem verthoent heeft Duc de Mayne met 1000. perden meynende den Coninck te doen wycken/maer den Coninck heffter met sulcken goeden ordene innegeschlagen/datse gedwongen waeren haer wederomme te vertrecken na haer quatier

Aer met grooter schanden/alwaer geuangen crijgen hebbe Monsieur de Contenau/ende veel doot geschlagen ende gequest/den voors. Contenau seyden aende Coninck/dat Parma gedelibrert was een schlagt to leueren/waertho den Coninck geredt was.

Des Orlogen schepen vande Coninck hebben Parma groot empressement gedaen in tplanten van tgeschudt voor Gaudebeck/ en hebben affgeschlagen ettelijcke Schepen comen van Hable geladen mee Victuaille ende Amonitie/om te reuictaillieren Parmes leger.

Op den 28. Aprill. ziende de Coninck/den Vyandt met een voordere/ heeft geresolueert in to neme Cuetot met gewelt/om aldaer in spise vande Vyandt te Logieren/en haer tot schlachte bedwynngen/waertoe de Coninck heeft gezonden seckere quirache/ende Carrebynen/om te sien wat minne den Vyandt thonen soude/de welcke de Vyandt ziende sijn wtgecomen so te voet/ als te perde/ maer ziende den Coninck haer met goeder deliberation inne quam/ sijn terstondt gewecken/ in haerlieder quartier den brant stecken/ ende also geuloeden in grooter disordre tot int quartier van Parma/de Coninck haer also met grooter macht veruolgt hebben/ diuersche Edellieden geuangen onder andere le Barron de Castre/in dit rescontre zijn gebleue so. vande Vyandt/ ende zijn opden auondt comen Logieren tot Cuetot/ ende op tnaeste dorp varnaer dat den Vyandt verlaten hadde vierdehalff myl vande schansen vanden Vyandt.

Op den 29. heeft ons volck/ aen Paermens volck diuersche mael scharmutsel gepresenteert/dader Vyandt en heeft sie niet aengerurt.

Des seluen dags der Coninck so wel om te beter to crijgen syne victuaille van Diepen ende S. Baldry/all om den Vyandt te beletten sijne vittuaille/ heeft godt geuonden Cuetot te verlaete/ende hen naerder Hable te legeren/der Vyandt is dit gewaer worden/ heeft hem in boscande op ons gelegt/waer door den Coninck heeft ontboden Rutzgerdt Willeams Engels Ridder mit 200. Musquetiers en 150. Lanschiers de welcke terstondt waeren besprongen van 500. spaensche/als Italiaensche perde/die so clouckelijck waeren wederstaen datter twe van haere Cornetten geuangen hebben crijgen/ ende veel van haeren Officieren doot geschlagen/ende gequest/middeler tijdt zijnder noch 600. musquetiers/ende quiraches vanden Vyandt ende noch andere
Com

Compaignien die volgden/zijn die doofschermutse comen continue-
ren/die oock ten lesten zijn met grooter verlies vāt volcke gedwongen
geweest to wijchen.

Het Gallion van Roan is oock vande sche pen vande Coninck ge-
nomen geweest/waermede zijlieden nu oock beletten dat die Victuails
le een amonitie van Orloge niet en kan gecomen van Hable tot den
leegre vande Prince van Parma.

Daer zijnder brieuen affgeworpen vanden Prince van Parma/
aenden Coninck van Spaengien/inde welcke hy hem beclaegt vande
miserablen staet daer hy hem nu in bindt door gebreke vā geweld om
den Coninck te wederstaen/oock door faulde van Victuaille/oock van
cleynen middelen om hem te verstrecken hem beclagende van Duc de
Mayne/ende andere Fransosen haer accuseerende van verraderye/
ende voor conclusie dat hy niet en kan verstrecken/sonder synen ganse
Leeger in perreckel van verlooren te stellen.

Den Coninck continuerende zijn interprinsse om mit den Prince
van Parma to bechten ende den van Mayne/ende hem bataille te le-
ueren/volgent syn leste ordinanci do hy van Gobi scheidt/ende om
dat geen middelen mochte vergeten worden daer door den Vyandt
aent schlaen gelockt mocht worden/dē Coninck sonder delayce is met
grooter spoet gekoffien om to Logieren in Natedville anderthalf myle
van Suetot/waer eendeel vande machte van die hertogen waren ver-
deelt ende beschangt/ den Hertoch van Mayn en Gwyse warē daer
seluer in persoonen met die ruyterisen van Borgontien/welcke Mon-
seur S. Pauli hadde gebrocht wt Champanien/ en Dierisyn eigen
cornet/middelerwyl dat die Marschallen van het velt waren gevois-
neert tot huerlise quartieren/syn Maysteit ructen vorts mit 100. per-
den en 50. haeckenshutten te perde/ende op dat hy mochte openbaren
haer beschangin/ende te ongevalict te mercken wat sekerheit sy hadde
om to schiaen/en oft sy hun stout genoch venden om huer Logement te
defenderen/en bataille te leueren/ commendeerden in syn presentie/
dat men soude scharmuseren/in welck scharmuzel Monsieur de Con-
tenant commenderende des Vyants hoop/ die wt haer dorp quame/
wart geuangen genomen/en een soldaet van die compagnie van Dieris/
refuserende so Pleyne scharmuzel/die Coninck merckte hen huer wesen

dat die plaets daer sy lagen was starcker van sich selffs/duer die disette
die daer om waren/dan die macht die daer in was/den Coninck ordi-
neerden des auonts te voerens/ dat alle syn volck des morgens soude
marcheren nae Euetot. Syn Mayst. vertroock des morgens mit den
dage mit 20. perden/ende 200. volgden coorts nae/ende hondert hars
Fibusiers to perde/ende hebbende die cleyne compante geordinert in
sulcke plaese als hyt beste docht tot syn auantatge/ der Coninck wolt
weder gescharmutseert hebben/ maer merckende dat onder den Vy-
andt was meer die vreesse dan wille om te bechten/ en waren verbaest
eer die armey aen quam/die den Coninck volgden/ den Coninck dede
der compante die voor het Dorp waren so vervolgen/ dat syn volck
drongen sich in onder den Vyant/int Dorp.

Daer bleuen 18. oft 20. van die compante van Vitri/daer en sou-
den niet so veel bleuen syn/hadde den Vyant hett vier int Dorp niet
gesteken om onse passage to verhinderen om huerlye te vervolgen/
Middelermijt Vitri ende den Jongen Heer van Chastres mit huer
lichte perden/machten hun seluen in schlach orden buyten het Dorp/
mit hulpe van Mons. S. Paule/ en die caballerey van Borgongen
ende Champanie/maer sy verwaerden huer plaese van schlach orden
so schlechthelijch/dat sy huer meer verlieten op huer scharpe speren ende
rasse perden/dan op huer bussen ende wapenen/ Vitri was syn perd
onder hem geschoten/ende hadde geuagen geweest/hadde niet eenē van
syn soldaten hem succureert/die jonge Heer van Chastres wart geuā-
gen/ en noch 30. oft 40. met hem/ ende daer bleuen oock veel dode/
die reste saluerden hun seluen duer haestich ruterers/ welke was so
ras dat die van Guyse en Mayn huer perden niet meer en costen loos-
pen/Sy en bonden niet veel ten besten tot huer propost oft auantat-
ge/ sommige van huer macht die de batallie verwachtten in een ander
Dorp/waren omsingelt/ Sy salueerden hun seluer van een weynich
volckz/die jaechden eenen grooten hoop bloede loopers/ die seitnacie
van die plaetsen van die Lanschappen syn so dichte ende auantions
voor die genege/die eerste daer Logiert zijn/ dat den Coninck en coste
geen exploit meer dien dach wtrichten/maer hy quartterden syn in-
fauterney in Euetot en in die Dorpen daer den Hertoch van Meyn
en den Amirall to voorens in gelegen hadde/welcke sy grabondonert
hadde

hadde in sulcke manier dat sy huer siluerwerck en noem maeltijt hadde
laeten staen/ op dat sy in huer Leger mochten comen ende beschanzen
hun seluer by die reste van huer machte.. Den morgen daer na/ die
des nachts die wachte gehouden hadden/ verdrocken dem Coninck dat
men die ganze nachte niet gehoort en hadde/ dan trommelen en trom
petten/ en cletsen van sweepen en geeraecht van Karen en Wagens ge
lijck bruycklich is int op breeken van eenen Leger/ maer oft sy hueren
wech namen op Roanen offte op Newhauen/ en costen sy niet weten.

In somma/ dat op dese onsekerheit syn Maysteit en begerden niet
syn machte te sajerdere/ want sy warē in een seker plaets/ om te pre
uenteren den doortoch/ tweyerley wegen die den Vyandt mochte nez
men/ maer resoluerende om syn machte all gereet by een te houde/ om
huerlike te commanderen alst noot soude syn/ en hy seluer in personen
daer tusschen om de sekerheit tho weten/ welcke hy dede en ginct alleen
met 4. Edeluyen in hossen en wambes.

Syn Mayst. vernemende die rechte warheit/ nam een geuangen
opt hoot van haer principael schantz/ en was een Spaniaert van die
compagnie van Diego Dauillade/ ende hebbende den Vyandt all den
dach een allarmt gehouden in huer schanze/ vernam die plaetse daer sy
hueren Leger schlaen wouden/ en waer sy het geschutt planten woude.
Dese resoluti folgent/ syn Maysteit Loseerden in Variaville ende ver
orfaecten eelicke scharmugelen/ tusschen dat die reste van syn volck
quatterde/ sonder dien dach en wart sonderlings niet wtgericht. Maer
tegen den auent tusschen 6. en 7. vhren syn Maysteit gecompaniert
zijnde mit hertoch Langeville/ den Graue van S. Paule/ den Mars
schalck van Brancruijck/ en met 18. oft 20. Edelliens in hossen ende
wambes nae syn guarde om te besien/ om to discoureren sommige saes
ken tot hem seluen/ 120. Engelsche mit pyken ende geschutt/ vnder het
gouernement van Heer Rudger Williams Ritter/ begosten een groot
scharmugel/ welcke wart so hert/ dat wel bande Vyanden bleuen 900
offt 1000. so wel Fransoyzen/ Italianen en Spaniaerden/ ende 400.
perden/ ende nae dat sy aen beyde syden malcanderen seer getroffen
hadden/ veel den Vyandt aen ons pyken/ maer sy warē duer ons sol
daten so valiant ontfangen/ Monsieur Biron daer present/ Monsieur
Belligarde ende diuerse andere Baronen/ all in hosen ende wambes
sonder

sonder enich wapens/den die coronet vā Ventinogli bleeff ter plaatsen/den Capitayn/Lutenant/en Vaendrager/noch wel 15. oft 20. andere dapper Mannen bleuen dodt/ende worden gepilliert ende wegetrocken alle huere costelike schone cleeder en Juweelē met haer Dels teekens ende sauemon/sonder andere gemeine Soldaten die met hoopen daer bleuen.

Noch hiermede niet to breeden zijnde/mis sy sagen achter die hegen comen cruypen etlike regimenten voetvolcks om huerlijē te ontfetten/boeckden huerlijē by die Neerlanders die oock tot die batayli quamen/ende te samen makende 5. oft 600. pyken/ende 3. oft 400. haeckenschutten/sy giengen so die tegemoet die quamen te ontfetten/ende resolutlijck / dat daer noch bleuen by 80. ende dreuen die rest in huer schansē/sonder te verleysen vander Engelschē meer dan 6. mannen/ende 20. gewont.

Men dachte dat des vrijdaechs daer nae/ eenen dach zijnde priuat voor den Hertoch van Parma/ende een gedachtenis ter eeren van S. Jacob/die de Spantiaerden voor haeren Patroen/dat sy huer rebenge soudē hebben gehaelt/maer zij contenterden ende onder all 6. offte 7. Capitaynen met de Lutenant en Coronell de la belette/ sonder te verleysen niet dan 4. Mannen aen des Conincs sijde/en 7. oft 8. gewont. Ter seluer tijdt gaff den Coninck aen Baron Biron 50. perden die by hem waren/onder t Conduct van Mons. Bedam de Chartes/die verbolchden hun sy die vlucht naemen tot by 20. paffen huer trenserē daer huer heel armay stond in schlag orden/ ende schloegen daernach 150. mannen/so dat sy mer eenen man verlorē/en toorden hem seluē so dapper/dat dien eenen man was dodt gebleuē op huer sijden/som mige van onse perden bleuen der oock/ende veel verwont.

Hier nae continuerden wy noch 8. dren in schlag orden/presenterē de huer batayli/ daer deden zy ons int eerste wat schadens met hun groff geschut/weleke zij hadden gestlet op huer quantayge buyten hun trenseren/waer naemen een ander plaats daer ons huer geschut niet in costē schade doen/ende so wachten wy niet langer nae hun/dan die nacht quam aen/en sy en maecten oock geen apparence om vorder te combateren/dien Coninck sonde ellijcken nae zijn quacrtier/tot dat vorder occasi soude comen van vorder exploit / Die Coninck heeft hem

hem genoegh getoont/dan zijn refauterife is beter dan des Byandis/
ende zij hebben oock bebonden en bekennen/ende geuen ons die eere/
hopende Godt sall ons vorder Pauforifren ende geuen ons voort goit
succes.

Zwee dagen daernaedat den Coninck met forse genomen hadde die syde
van het Dofch dat op zijn zijde hem beden als voort gefeyt/den Byandt beuin-
dende dat sy niet wel verfeekere en waeren/refolueerden op to breken ende ver-
trocken op woensdach den 6. voor den dage sonder trompetten te fuyden offte
trommelt te fchlaen in een regenachtich stormich weder/welcke weder/all was
het hun hinderlick in het marfeeren/fo was hun weder vorderlick/dan het
maeckten dat sy secretlick op trocken/sonder doe het den Coninck hoorden/daer
duer hy niet fo gereet en was den Byandt te verfolgen/Miergestanden den Co-
ninck des morgens to 6. vren nam met hem 1100. oft 1200. yerden/ende dede
alle zijn machte volgen/fo dat hyse wel hadde kunnen achterhaelen/hadden sy
haeren coms gebolcht nae Roanen gellijc sy voorgenoemen hadden/maer een
vre daer nae dat hy wech was/hy beuamt dat sy gelofert waeren in een starcke
plaetse tot haer auantaige/fo dat haeren fterc ftrecken aen Saudebeck/fo dat
hem den Coninck oock refoluerden den dach tot Trinot/ende des andern dachs
voort te trecken om voor huerlijens te Roanen te fyn/maer te Xendebons co-
men zijnde welcke hy hadde gegeuen aen syn heet armaye/hy vernam by de ge-
nege hy hadde gefonden ont des Byants leger te difcoureren/dat sy geen pre-
paraci en maeckten om voort te trecke/daerom nam hy syn vorige lofement
weder in/ende maeckten alle fyne faecken comment/want sy meynden dat
den Coninck was vorder gepaffert/fo dat etlijck van huerem volck begoffen
te marfeeren ende meynden dat lofement in te nemen/waer zij beter hadden
kunnen fcapperen/om niet betrapte te worden/maer aengestien dat altoos ge-
flop worden/die voortgemaffert waren/keerden wederom/Duer het regen-
achtig ende quaet weder was/den Coninck gedwongen syn armaye te laten
vertrecken in huer trecken/ende cost niet meer geboden/dan gting daegelijcs sel-
ner mit syn Cousin de Marschalcks Biron/Aumant ende Dautillon/den Ba-
ron van Biron Marschalck ouer den Camp/om te beffen haeren befett/ende
om den wech tot des Byants leger te commen/om metter eerster gelegenheit
voorts te maerfeeren ende aentevallen/want gefien hebberde alles wel geno-
teert wat man doen kofte/den Coninck vermenynden gester een onfett te doen/
han met haer verlies ende wonden niet meer hazarderen/maer bleuen in huer
fchangen sonder te laten sien dat sy meer begeerden wt te valle/welcke syn Ma-
yfeit marekende/heefft synen leger fo geuicualiere dat duer niet en gebreekt.

Nae diese victorie ende van den naesten dach voorts heefft syn Maysteit
alle middelen gefocht ont den Byant te brengen tot die bataille/met sulcke re-
foluct

folnet dat syn Mayst. heeft voer genomen niet te verlaten bis dat sy to niet sou-
den gebracht zijn/ende syn Mayst. twyfelt niet dat hy het to pas brengen sall/
hett sy by batailly offt met huer so te benawen van victualy/ dat sy par forse sul-
len gedworgen syn huer schanken te verlaten/dan alle dagē ist drie mael duer-
der in des Vyands leger den inden onsen.

So dat hy Gottes hulpe, weleke is den besten hulper ende Protecteur van-
den Coninc/ende wreker van alle vserperende machten/daer den Coninc al-
toos syn besten trost ende toe verlaet heeft gehat.

Wy hebben oock advertesement dat den Hertoch van Parma is qualijck te
vreden met syn fransoyen die by hem syn/ seggende dat sy hem verraden/ ende
hy is seer verwont/ende daer is een coorts toegeschlagen/ dat maect hem seer
swaek/ende forseert hem te bedde te leggen.

Den Hertoch van Longeville heeft den 3. van dese maent veel wagens ende
karen van huer victuali genommien/die Fransoyen loopen seer wech duer ge-
breck van onderhout/sy konnen niet langer liggen/ die sieck te requiert seer on-
erhuerlig/in het scharmuzel den 4. Maye wart des Jonge Princees peerd ge-
schoten/ende hy ontquam mit naver noot.

Den Coninc vernemende dat den Vyandt hem sterckten in een Bosch/
Baerop sy setten hun seluen in schlachorden/ ende gebruycken alle diligenci
om huerlye starck to maecten in het Bosch/ hebbende te voorens gerachten en-
de trenceen genoegh gemackt/ so dat den Coninc was van sinne syn in-
terprinsfete laten blijuen tot beter gelegenheit/maer vernemende dat syn volck
was so corasions ende stout/hy resoluierden te versueken/ende liet het aengry-
pen aen veel quaertieren/allwaer die Engelschen/Walonen ende Fransoyen/
ende Duytsche knechten waren so valiant/dat die vurstē dat waren den verlo-
ren hoop dwongen all die schanken en trenceen/met een groot gerecht van Py-
ten aen beyde syden/dat de Vyant moeste het Bosch en dorp verlaet/zijnder int
getall ontrent 2000. mannē/daer bleue ter plaech 400. spaniardē en veel walē/
desen morgen hebbende hett voet volck nae by een gebracht/ende hett meesten-
deel van hett Peerde Volck mit 3. stücken artillerie/ weleke so froe quamen ter
plaetsen geordineert/ datt ontrent 8. oft 9. vren 33 stroeken in eenen bodem oft
valie/ ende maecten thoot van haeren Camp/ waer in waren gelozeert 7. Cor-
netten vander benden vande ordiancie ende 20. lichte Peerden 7. Cornetten
Carbyseers/en daer bleuen veel grooter Heeren/den Rooyff den sie krijgen was
wel 15000. Cronē wert/meestendeel van haer bagagi was genomin mit 4000.
Peerden sommige treck Peerde/ ende sommige Ruyters Peerden/ mit noch 4.
Cornetten die gewonnen waren/wy hopen dat Gode sall syn segen continueren
onse rechuerdigen saeke/ ende dat wy coortelijck sullen verdelgen die ambi-
tiousē ende Tyrannyē der Spaniardē/en dat Gode geluckligen vrede sall geben
aen syn Maystet en alle syne goede onderfaten/ darom dat wy alle dage bidden.

Copia eines Schreibens auß des Königs Leger/ von Euitot/ den sechshebenden May.

DEs andern tags den eilfften May/ Hat der König 1592
sein ganz Leger nach Euitot machen thun/ vnd sein Mayst. imselben
Dorff Euitot seyn losemen genossen/3. weil von de Schloß Euitot/
ein meil von der Riuer Seyne/vnd 2. meil vnter Caudebeck gelegen/vnd dar-
durch den Feind die Viures/ so in noch erwan von Hable de Gras vñ Tecamp
zu kommen/ganz ab zu schneitz vñ zu verhindernen/ ander theils vmb Killeböf de-
sto das zukommen Secourieren/ wohin der König den Mons. Le Fay/ gesand
welcher vmb solchs zu fortificieren/ Nacht vnd Tag daran arbeiten lassen. Die
Hollendischen schiffe liggen nun ein oder zwo meil von Caudebeck/ täglich mit
den Feindt scharmüheln.

So het der Feindt ein Bollwerck oder fort recht gegen Caudebeck vber
gemacht/ wodurch/ auch mit mittel des groben Geschüs so beyder seidt/ hat
er die Franzosen mit ein Puncton neben anderen kleinen schiffen zusamen
gehacht/ so sie mit einer Korden von einem Bord zum ander vbergezogen/ also
vbergesetzt/ mit wenig man/ ob es ist/ das sie nach Killeböf wollen/ oder vmb
vorzukommen/ das sie nit verlauffen möchten/ Dann es sind ihrer in acht tag
mehr dann 2. tausent/ etliche mit Passporten/vnd andere sonst verlauffen.

Der Franzosische Adell ist ganz sorgfältig gewesen/ das ihnen der Prinz
von Parma nit entkommen soll/vmb dieses erbarmlichen Kriegß ein end zuma-
chen.

Meine Herrn/ Sinder das ich/ E. Seign. auff 12. dieses alles/was preiß
den tag verlauffen zuschreiben/ Der Herzoge von Parma/ Sehende der
König ihnen allen Viures so ihme von Hable graf vnd der seite zukommen/
ganz verhinderte/ hatt er sich resouiren/ sein restirende Volck auch vber-
zusetzen/ wenn dann auch alle seine Geschüs vber wehr/ vnd er selber auch
mit vbergefahren/ zu grossere vielleren meinung seiner Reputation/ solchs
ist/ nohtwegen den 13. geschehen/ Der König nach dem er solchs vernommen/
ist er desselben tags mit mehrentheil seines legers nach Caudebeck zugezogen/
auch etlich grob Geschüs mitgeführt/ damit den Feindt das vberfahren erwan
zu verhindernen/ Aber den mehrentheil war schon des Nachts vbergesetzt/ Vnd
wie man nach dem Geschüs von dem Standt auff der andere seittē/ so im schies-
sen als sonst sehen kondt/ thet der König auff seiner seite mit dem groben Ge-
schüs auch mögliche fleiß zuschiesßen/ in dem sie vberfuhren/ So das auch etlich
Kriegßvolck erschossen wurden/ Gleichwol aber vmb 3 vhr nachmittage kom-
men sie alle vber/nach dem sie auch jre Hüften verbrandt/ der König kondt weit-

er nichts thun. Dann nach dem er sein Geschick ferretzt / hat er Saudebeck las-
 sen auffheischen/vnnd ob woll 250. Spanier 50. Walen/vnnd 200. Franzosen
 darinnen gewesen / haben sie doch sonder einigen schuß / dem König die Stadt
 vbergeben/so sehr sie erschrocken gewesen sein/man hat sie mit alle ihrem Baga-
 ge vnnd Wapffen/ auff dieser seidt nach Rouan ziehen lassen / Demnach nun
 der König vernommen/wie das Parma sich auff der andere seite recht gegen
 Rouan vber auffm bordt der Riuirn sich beschangen wollen/ jnen solchs zuer-
 hindern/ So ist des Königs volck des morgens frü mit mehrem theil auff
 Pont de Larche gezogen/vnnd wolt seinen Feinde erfuchen / Der Mari-
 chall Biron/ist Generall vber das restirende Kriegs volck verordnet / vmb an
 seiner seitten etwas gubtes zuerrichten/auch nit lassen erwinden.

Der König hat aduils bekommen/ wie die Venda von Ordinand von
 Niderlandt wurden nach hauff tierren/vnd manich mannt/der
 Prinz von Chymay dieselben führen,welcher
 all sein Bagage/im Dorff Kar-
 schon verlohren. &c.